

SMITTSKYDDSBLAD

Patientinformation

Översättning till tigrinja

Version 2020-12-03

ኮቪድ-19፡ ናይ ተሓካሚ ሓበሬታን ሕግታት ኣተኣላልዖን

ናይ ሓካይም ምክልኻል ለበዳ፡ ቆጽሊ ወረቐት ምክልኻል ለበዳ

ስለምንታይ እዩ እዚ ሓበሬታ ንዓይ ተዋሂቡኒ?

መርመራታት ኮቪድ-19 ከም ዘለካ ኣርእዮም ኣሎዉ፣ እዚ ናይ ሳርስ-ኮቭ-2 ኮሮና ቫይረስ ረኽሲ ማለት እዩ ።

ኮቪድ-19 እንታይ እዩ?

ኮቪድ-19 ረኽሲ ቫይረስ ኮይኑ መብዛሕቱ ግዜ ዝተቐለሉ ምልክት-ሕማም ከም ነድሪ-ኣፍንጫ፡ ምሕማም ጐረብጥ፡ ደረቕ ሰዓልን ረስንን ዝፈጥር እኳ እንተኾነ ንገሊኡም ግን ናይ ምስትንፋስ ጸገም ዘለዎ ከቢድ ሕማም ስለ ዘኸትለሎም ኣብ ሆስፒታል ኣትዮም ክንክን ሕክምና ክረኽቡ ይግደዱ። ካልኣት ምልክታት-ሕምም ኮቪድ-19 ቃንዝ ጭዋዳ፡ሕማም ርእሲ፡ድኻም፡ዝተዳኸመ ናይ ምሽታትን ምስትምቐርን ዓቕምን ውጽኣት ዘለዎ ጸገማት ከስዐን ክኾኑ ይኸእሉ እዮም።

ኮቪድ-19 ከመይ ጌይሩ ይመሓላለፍ?

ኮቪድ-19 ብኸመይ ይመሓላለፍ?

ኮቪድ-19 ብመንገዱ እቲ ናይ ነጠብጣብን ርክብን ልበዳ ዝበሃል ይተሓላለፍ። ሓደ ሰብ ክህንጥስ ወይ ክስዕል ከሎ ኣብ ኣዩር ተላባዕቲ ነጠብጣባት ይፍጠሩ። ሽዑ እቲ ኣብ ቀረባ ዘሎ ሰብ በቲ ሕማም ይልበድ። እቶም ነጠብጣባት ኣብ ሓደ ቦታ ወይ ኣቕሓ ምስ ወደቁ፡ እቶም ተላባዕቲ ኣካላት ካብኡ ምትሕልላፍ ክቕጽሉ ይኸእሉ። መብዛሕትኡ ግዜ በእዳው። ሓደ ሰብ ካብ ዝተለኸፈሉ ክሳብ ዝሓመሉ ዘሎ ግዜ (ግዜ-ሕቕፎ) ካብ 2 ክሳብ 14 መዓልታት ይፈላለ እዩ፣ መብዛሕትኡ ግዜ ሓሙሽተ መዓልታት እዩ።

ንኸንደይ ዝኸውን ግዜ እዩ ኣላጋቢ?

- ካብ ትሓምም እንተ ወሓደ 7 መዓልታት ድሕሪ ምሕላፍን ብሓፈሻ ምስ ሓሸካን ካብ ረስኒ ን2 መዓልታት ናጻ ምስ ኮንካን፡ ካብኡ ንንጉዳው ነዚ ሕማም ናብ ካልኣት ከም ዘይተላግብ ትቕጽር። እዚ፡ እቲ ከም ኣላጋቢ ሕማም ትቕጽርሉ ዝሓጸረ ግዜ 7 መዓልታት እዩ ማለት እዩ። ድሓሪ እዚ ግዜ ምሕላፍ ከም ደረቕ እሑእታን ዝተዳኸመ ናይ ምሽታትን ምስትምቐርን ክእለት ዝኣመሰሉ ምልክታታት ሕማም ገና ዋላ ይሃልዉኻ ከም ኣላጋቢ ሕማም ኣይትቕጽርን ኢኻ።
- ዝኾኑ ምልክታታት ከይሃለዉኻ መርመራ ጌርካ እንተ ጌርካ፡ ካብታ መርመራ ዝተወስደላ መዓልቲ ን7 መዓልታት የገልግል። መርመራ ድሕሪ ምግባርካ ምልክት ሕማም እንተ ኣማዕቢልካ፡ ነዚ ኣብ ላዕሊ ተጻሒፍ ዘሎ ርኣ።
- ንናይ ኮቪድ-19 ረኽሲ ኣብ ሆስፒታል ተሓኪምካ ጌርካ እንተ ኳንካ ወይ ኣብ ናይ ኣረጋውያን መንበሪ ትነብር እንተ ኳንካ፡ መብዛሕትኡ ግዜ ካብቲ ዝሓመምካሉ ግዜ እንተ ወሓደ ን14 መዓልታት ነዚ ሕማም ናብ ካልኣት ከተላግብ ከም ትኸእል ይግመት እዩ። ንስኻ ነዚ ሕማም ንኸንደይ ዝኸውን ግዜ ናብ ካልኣት ከተላግብ ከም ትኸእል ሓኪምካ ሓበሬታ ክህበካ እዩ።

ንኸልኣት ሰባት ንኸየላግቡሎም ብዛዕባ እንታይ ክሓስብ ኣሎኒ - ሕግታት ኣተኣላልዖን

ኮቪድ-19 ንህዝቢ ሓደገኛን ንሕብረተሰብ ሓደገኛን ስለ ዝኾነ ብሕገ ምክልኻል ለበዳ ዝምእዘዝ ሕማም እዩ። ንስኻ ንኸልኣት ሰባት ንኸይትልብዶም፡ ኣብ ውሽጢ እቲ ኣላጋቢ ዝኾንካሉ እዋን ነዞም ኣብ ታሕቲ ተመልኪቶም ዘለዉ ግድን ክትስዕቦ ኣለካ። ሕግታት ኣተኣላልዖ ማለት፡

- ኣብ ገዛ ኳንካ ምስራሕን ናይ ርሑቕ ትምህርትን ይከኣል እዩ።
- ናይ ግድን ፍሉጾት ናይ ጽሬት ኣገባባት ክትክተል ኣሎካ፣ ብናይ ኢድካ ጽሬት (ምሕጻብ ኣእዳው) ናይ ግድን ጥንቁቕ ክትከውን ኣለካ፡ ኣብ መዓጽፎ ቅልጽምካ ወይ ኣብ ናይ ወረቐት መንዲል እምበር ናብ ሰባት ገጽካ ክትስዕልን ክትህንጥስን ዮብልካን።
- ኮቪድ-19 እንተ ኣሎካ ኾይኑን ምስ ሰራሕተኛታት ሕክምና ርኽብ እንተ ኣለካ ኾይኑን፡ ናይ ግድን ክትነግሮም ኣሎካ።
- ሓኪምካ ናብ ዳግመ ምብጻሕ ክትመጽእ ወይ ብተለፎን ርክብ ክትገብር ኣሎካ እንተ ኣሎካ፡ ናይ ግድን ከተተግብሮ ኣሎካ።

ንኻልኣት ካብ ለበዳ ንክከላኸለሎም ኣብ ርእሲኡ እንታይ ክገብር ኣሎኒ?

ብመሰረት ሕጊ ምክልኻል ለበዳ፡ እቲ ተላጋቢ ሕጻንም ዘለዎ ሰብ፡ ንኻልኣት ካብ ለበዳ ንክከላኸለሎም ኩሉ እቲ ካብኡ ዝሕተት ክገብር ኣለዎ (እቲ ግዴታ ምክልኻል ዝብሃል)። ክሳብ ናብ ካልኣት ሰባት ዘለካ ርሕቀት ዝሓለኻ፡ ካብ ገዛ ወጻኢ ክትጸንሑ ትኽእል ኢኻ። ካብ'ቶም ምሳኻ ዝነብሩ ሰባት ንኣብነት ኣብ ክፍልኻ ጥራሕ ብምዃን ርሕቐትካ ክትሕሉ ክትፍትን ኣለካ።
ከምኡ'ውን ናይ ግድን ኣብ ምክትታል ኣሰር ለበዳ ክትሳተፍ ኣሎካ። መልሲ ናይ መርመራኻ ኣብ ትወሃበሉ እዋን፡ እዚ ብኸመይ ከም ዝግበር ሓበሬታ ክወሃበካ እዩ።

ንኮቪድ-19 ወይ ካልእ ሕጻን ሕክምና እንተ ኣድልዩኒ ከመይ እገብር?

ንሂወት ብዘስግእ እንተ ሓሚምካ ናብ 112 ደውል።

ነቶም ዝተወሰኑለይ ሕጻናት ኣተኣላልዮ ከመይ ጌይረ ይግባይ ይብለሎም?

ሓደ ጌጋ እዩ ኢልካ ትሓስቦ ሕጻናት ኣተኣላልዮ ተዋሂቡካ እንተ ኣሎ ኾይኑ፡ ምስቲ ኣብ ዘባኻ ዘሎ ሓኪም ምክልኻል ለበዳ ርክብ ክትገብር ትኽእል ኢኻ።

